

Klimatpolitiken i Falun – stor skillnad inte bara i partiernas ambitioner

Alla partier säger sig vilja minska klimatutsläppen. Men skillnaden mellan att formulera mål och att visa hur de ska nås är stor. Faluns partier har olika svar på hur den nödvändiga klimatomställningen faktiskt ska genomföras.

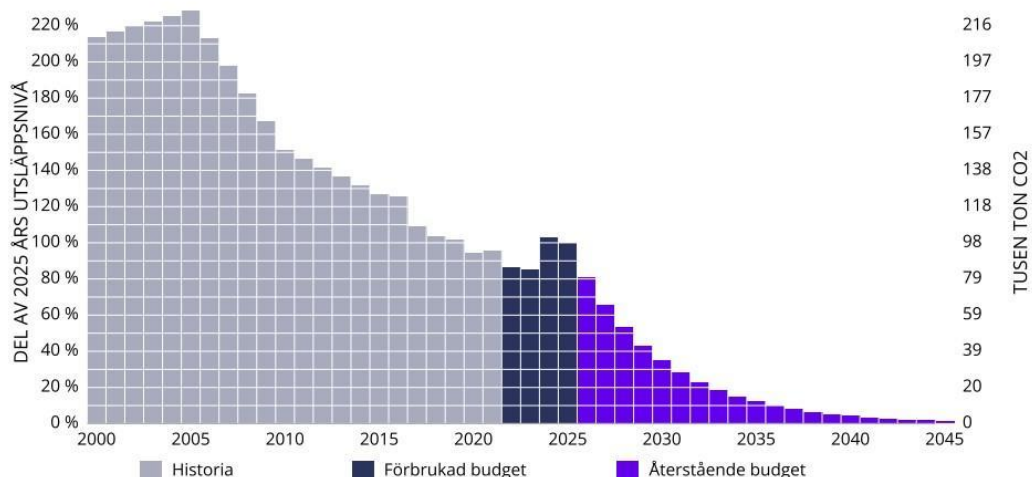
En samarbetsgrupp inför valet bestående av Naturskyddsföreningen, Nybrokyrkan och Rebellmammorna och har granskat de lokala partiernas syn på klimatpolitiken genom en enkät som riktar sig till fyra utvalda områden: De är alla kopplade till transporter, medborgarmedverkan, skogen och konkreta handlingsplaner-.

Den bifogade grafen visar **historiska och framtida utsläpp av koldioxid i Falu kommun**. Den visar tydligt skillnaden mellan den historiska utvecklingen och den utsläppsminskning som krävs framåt. Grafen gör också frågan konkret: om utsläppen inte minskar snabbt och systematiskt förbrukas koldioxidbudgeten inom några få år. Då blir betinget större än dagens krav på 18,9 procents minskning per år. I nuläget saknas en plan för hur Falun ska klara denna minskning, eller ens komma i närheten, under de kommande fem åren och därmed ta sin del av ansvaret för Parisavtalet.

Koldioxidbudget Falu kommun Januari 2026

Figur 5 | Historiska och framtida utsläpp av CO2 i Falu kommun för att klara Parisavtalet

Diagrammet visar historiska utsläpp, den hittills förbrukade budgeten samt återstående budget. Utsläppen antas här minska med en konstant procentandel av föregående års utsläpp. Den vänstra Y-axeln visar utsläpp som procent av 2023. Den högra y-axeln visar utsläppen i ton.

Lokala åtgärder är avgörande

Klimatpolitiken avgörs inte bara nationellt eller internationellt. Kommunen påverkar utsläppen genom samhällsplanering, transporter, upphandling, byggande,

energianvändning, markanvändning och investeringar. Många beslut som fattas lokalt låser fast utsläppsmönster under lång tid.

Vår utgångspunkt är att klimatarbetet måste bli mer styrt, mätbart och handlingsinriktat. Det är skillnad på att vilja minska utsläppen och att visa hur det ska gå till.

För att få en tydligare bild av partiernas ambitioner och inställning ställde vi bland annat två frågor om mål och handlingsplaner: *Om partierna vill ta initiativ till en konkret handlingsplan med uppföljning, samt vilka tre klimatåtgärder de bedömer som viktigast och mest effektiva fram till 2034.*

Centerpartiet kombinerar tydligt styrning med konkreta åtgärder. Partiet vill se handlingsplaner med mål, milstolpar och regelbunden uppföljning, där åtgärder kopplas till klimatnytta, ekonomi och genomförbarhet. De viktigaste förslagen gäller transportomställning, klimatstyrd upphandling och klimatkrav i samhällsplaneringen. Eftersom Centerpartiet också anger uppskattade utsläppsminskningar blir svaret möjligt att bedöma och följa upp.

Miljöpartiet presenterar ett omfattande åtgärdspaket med skärpta klimatkrav i upphandling, arbete med kolsänkor, återvätning av våtmarker och fossilfria arbetsmaskiner. Partiet lyfter också behovet av en klimatfinansieringsplan, vilket stärker kopplingen mellan klimatåtgärder, investeringar och politiska prioriteringar. Svaret är starkt på åtgärder och systemperspektiv, men saknar en fullt utvecklad struktur med tydliga tidsmål, kontrollstationer och direkt koppling till koldioxidbudgeten.

Kristdemokraterna lyfter bland annat bättre trafikflöden, pendlarparkeringar, förbättrade förutsättningar för busstrafik, laddinfrastruktur och energieffektivisering. Partiets styrka är den praktiska inriktningen och viljan att arbeta inom kommunens egen rådighet. Samtidigt saknas en sammanhållen handlingsplan med mål, tidsramar och uppföljning **liksom** tydliga uppskattningar av hur stora utsläppsminskningar åtgärderna kan ge.

Socialdemokraterna hänvisar främst till redan beslutade mål, framför allt nettonollutsläpp till 2045, och menar att kommunen redan arbetar efter befintlig handlingsplan. Partiet vill inte konkretisera styrningen ytterligare, utan ser genomförandet som en fråga för förvaltningarna. De åtgärder som nämns, bland annat Sverigebränslet, laddinfrastruktur och industrins gröna omställning, är relevanta men allmänt hållna. Det gör det svårt att bedöma deras lokala effekt i Falun fram till 2034.

Vänsterpartiet uttrycker tydligt engagemang för att minska utsläppen och hänvisar till motioner som partiet lagt i kommunfullmäktige. Däremot redovisar partiet varken målstruktur, tidsplan, uppföljning eller koppling till koldioxidbudgeten. Partiet svarar

inte heller på frågan om de tre viktigaste klimatåtgärderna. Därför går det inte att bedöma vare sig effekt eller genomförbarhet.

Moderaterna hänvisar till Agenda 2030, externa nätverk och samarbete med andra kommuner. Det visar att partiet ser klimatfrågan som relevant, men svaret ger ingen konkret vägledning om hur Faluns utsläpp ska minska. Partiet presenterar ingen handlingsplan, ingen uppföljningsmodell och inga prioriterade åtgärder. Att många åtgärder behövs är riktigt, men just därför behövs prioritering och bedömning av effekt.

Skillnader i möjlig klimatnytta

Vår genomgång visar att partierna skiljer sig tydligt i synen på hur klimatarbetet ska styras. Den avgörande skillnaden handlar inte bara om ambitionsnivå, utan om förmågan att omsätta mål i åtgärder som kan följas upp och ge mätbar utsläppsminskning.

Sammantaget visar enkätsvaren två huvudsakliga synsätt. Den ena linjen vill göra klimatarbetet mer styrt, mätbart och kopplat till konkreta åtgärder. Den andra lutar sig mer mot befintliga mål, teknisk utveckling eller allmänna ambitioner.

För oss är slutsatsen tydlig: En framgångsrik klimatpolitik i Falun måste bygga på mer än goda intentioner. Koldioxidbudgeten visar att utsläppen måste minska snabbt. Politiken måste därför visa vad som ska göras, när det ska göras, vad det kostar och hur stor klimatnytta det ger.